

Млада жена с церебрална парализа
проходи и проговори

Чудеса ли постига
екипът на
д-р Янакиев?

Куражк

Списание за социални права и интеграция • Година XXII • Брой 8 • август 2013 г. • Цена 0.50

ЛЕТНИ ЕМОЦИИ

Трети национален
фолклорен фестивал на
хората с увреждания на Връх
„Света Неделя“

На Витоша

Спортен турнир

В Родопите

АКЦЕНТ

МТСП и АХУ
представиха система
за мониторинг и оценка
на държавната политика
за хората
с увреждания

СЪВМЕСТЕН
ПРОЕКТ

НА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ХОРА
СУВРЕЖДЕНИЯ ОТ КЪРКЛАРЕЛИ-
ТУРЦИЯ И КЛУБА НА ИНВАЛИДИТЕ
В ХАСКОВО

НОВО КАЧЕСТВО НА
ЖИВОТ

с протезите на
Ото Бок България

Акцент

МТСП и АХУ представиха система за мониторинг и оценка на държавната политика за хората с увреждания

3

Добрите вести идват с Кураж

4 - 15

Кореспондентите ни от Разград, Самоков, Димитровград, Твърдица, с. Черно море, Девня, София, Попово и Пазарджик съобщават за интересни срещи, екскурзии, нови услуги и предстоящи събития

Подвизи на духа

80 години? Не! Не вярваме... - *Катя Евтимова*

16 - 18

Млада жена с церебрална парализа
проходи и проговори - *Миля Ковачева*

19 - 20

Нови възможности

Съвместен проект - *Олга Велева*

21 - 22

Хората в неравностойно положение в Ловеч
получават ежедневна помощ в дома си - *Марияна Дончева*

22 - 23

Летни емоции

Традиционен излет - *Светла Николова, Георги Лянов*

24

Осъществихме една стара мечта... - *Камелия Петкова*

25

Летен спортен празник - *Стефан Стойчев*

26

Вълнуващо преживяване - *Стайка Стефанова*

26

Трети национален фолклорен фестивал
на хората с увреждания
на връх «Света Неделя» - *Емил Костов, Сашо Байрев*

27 - 32

Справочник

Съобщения

33 - 35

Ново качество на живот
с протезите на Ото Бок България

36 - 39

В памет на загиналите в Илинденско-
Преображенското въстание 1903 година

40

МТСП и АХУ представиха система за мониторинг и оценка на държавната политика за хората с увреждания

Тя ще даде възможност за формиране на адекватни мерки в тази сфера. Това каза заместник-министърът на труда и социалната политика Лазар Лазаров на специална пресконференция. Заедно с ИД на Агенцията на хората с увреждания (АХУ) Минчо Коралски представиха изградената система за анализ на държавната политика за хората с увреждания, която ще допри-

несе както за по-добра оценка на мерките и програмите за хората с увреждания, така и за по-ефективно разпределяне на бюджетните средства. Чрез реализацията ѝ България изпълнява поетите ангажменти по Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и по Закона за интеграция на хората с увреждания.

Г-н Коралски подчерта, че за пръв път в България се прави опит за изграждане на цялостен модел на политиките за хората с увреждания, който да бъде в съответствие с българското и смеждународното законодателство. Информационната система ще анализира действащите стратегически и оперативни документи с отношение към политиката за хората с увреждания чрез предварително определени показатели. Това изключително новаторско начинание се реализира по проект „Създаване на единна система за управление на цялостния процес по реализация на държавната политика за работа с хората с увреждания в България“, финансирано от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

ВЕСТИ ОТ РЕГИОН РАЗГРАД

Срещи с общински кметове

Светломир КИРОВ

Председателят на РО на СИБ - Разград Радослав Няголов започна поредица от работни срещи с общинските кметове. Първата от тях бе с кмета на община Разград Денчо Бояджиев. В срещата участва и председателят на общинската организация на СИБ в града Иванка Петкова. Кметът бе запознат с постиженията и проблемите, стоящи пред организацията. Изказана бе и благодарност за подкрепата на общината към хората с увреждания. Г-н Няголов изрази и тревогата си от липсата на одобрени проекти по програмата «Личен асистент» за тази година в областта. От своя страна г-н Бояджиев заяви, че общината и занапред ще подкрепя и подпомага, според възможностите си хората с увреждания. Предстоят срещи и с останалите общински кметове в областта. Преди това Радослав Няголов се срещна и с началника на Бюрото по труда в Разград Христина Кулишева. На нея бяха разгледани възможностите за трудова заетост на хората с увреждания. Договорено бе да се поддържат постоянни контакти и между двете страни.

Безплатен курс за хора с увреждания

За втора поредна година в компютърната зала на читалищната библиотека в град Кубрат започна поредният безплатен курс за хора в неравностойно положение. В него участват

10 души - членове на общинската организация на хората с увреждания. В продължение на две седмици по два часа дневно те ще получават знания по начална компютърна грамотност. Занятията се водят от библиотечните служители Антония Христова, Стефка Явашева и Милена Димитрова. ■
(на снимката)

САМОКОВ

Виолета КИНОВА

Навръх Спасовден, денят на надеждата, в нашия клуб на инвалидите в Самоков пристигнаха скъпи гости от Монтана. Без особена подготовка, спонтанно възникнаха радостни чувства от срещата между хора с еднаква житейска съдба, винаги готови да приемат приятелски протегнатата ръка. Високият дух в не много здравите тела, бяха в основата на всичко. Песента отключи блясъка в очите и усмивката по устните, вълнението. Водещата Радка Хаджилазова бързо създаде настроение с шеги и закачки. Хорът подхващаше песни, които явно и гостите знаеха. Програмата откри ръководителят на Самоковския клуб на инвалидите Боньо Тодоров с любимата му песен „Заспала баба“. Последваха индивидуални изпълнения, в които се включи поетът на клуба Стойчо Караиванов. Приветствие от името на клуба в Монтана поднесе председателят Александър Александров, който сподели радостта си от вълнуващата и радостна среща в нашия красив планински град.

И други интересни неща сподели той. Кметът на Монтана, който е вече четвърти мандат, поема разнските на клуба по организацията и заплащането на превоза,

СРЕЩА С РАДОСТТА

когато гостуват на приятелски клубове в страната. Освен това той е определил едномесечна сума от 400 лв. за поддържане на дребни ежедневни разходи, които клубът има. Топли думи и похвални мисли изказа той за грижите на община Монтана към хората с непълноценно здраве. Дано в България да има повече такива кметове! ■

ДИМИТРОВГРАД

Олга ВЕЛЕВА

ДНЕВНИЯТ ЦЕНТЪР ЗА ВЪЗРАСТНИ В ДИМИТРОВГРАД ЧЕСТВА ЧЕТВЪРТИ РОЖДЕН ДЕН

Тържеството почетоха кметът на община Димитровград Иво Димов и председателят на Общинския съвет Стефан Димитров.

Директорът на центъра Елена Тодорова отчете дейността на социалното заведение, като разказа за участието на потребителите в изложби, конкурси, спортни занимания. Припомняме, че вече трета година 12 от тях учат баскетбол под ръководството на Никола Попов.

Дневният център се помещава в сградата на бившата болница "Марбас". Преди да се настанят там потребителите в сградата бе извършен мащабен ремонт по Програма "Красива България".

Дневен център за възрастни с увреждания бе създаден с решение на местния парламент в Димитровград от 25 септември 2008 г. В специализираното заведение работят рехабилитатор, медицинска сестра, трудотерапевт, психолог, социален работник и санитар. ■

Подарък за кмета Иво Димов –
рисунка на Спаска от Дневния център

ТВЪРДИЦА

Радка ЗЛАТЕВА

БЪЛГАРСКИЯТ „ВИТЛЕЕМ“

Градът е наричан така по време на Възрожденската епоха, защото единствен в България е имал три църкви.

Членове от клуба на инвалидите „Вяра, Надежда и Любов“ и на клуба на учителите – пенсионери „Полъх от младостта“ посетихме малкия, но красив възрожденски градец Елена. Решихме най-напред да разгледаме архитектурно-историческия комплекс „Даскалоливницата“. Там се намират и църквите „Св. Никола“ и „Успение Богородично“ и „Камбуровия хан“. За да стигнем там, минахме покрай часовниковата кула, построена през 1812 г. със старинен часовников механизъм. През 1843 г. еленчанинът Иван Момчилов става инициатор за строеж на училище в град ▶

► Елена. Той е възрожденец, учил в Атина и Русия. В построяването на сградата на училището участвало цялото население на Елена. Иван Момчилов въвежда няколко модерни методи в преподаването. Поетът П. Р. Славейков, който бил един от възпитаниците на училището му, дал романтичното име „Даскалоливницата“ – място, където се „отливат“ даскали. През 1963 г. сградата е реставрирана и там е поместена експозиция, посветена на историята на Елена от възникването на града до Руско-турската война.

Старата църква „Св. Никола“ е съществувала преди 16 век. Храмът е бил единствен за еленските махали. Църквата е притежавала много стари ръкописни книги, писани на пергамент. През 1800 г. е нападната и опожарена от кърджалии. Без разрешение еленчани се заемат да я възстановят. Другата църква „Успение на Пресвета Богородица“ е започната през 1836 г. и завършена 1837 г. Двете църкви имат интересна и красива дърворезба, дела на тревненските майстори.

Камбуровият хан се е намирал в село Йовковци, но заради строежа на язовир „Йовковци“ е демонтиран и преместен в гр. Елена. В този хан е изложена етнографска сбирка. Интерес у нас предизвикаха красивите тоалети, поръчвани чак от Париж от дъщерите на чорбаджиите на Елена.

Иларион Макариополски е роден през 1812 г. Учи в родния си град, а по-късно в гръцкото училище в Арбанаси. Приема монашество в Хилендарския манастир. Учи три години в Атинската гимназия. Виден църковен деятел. Родната му къща в Елена е строена през 1710 г. На първия етаж са разположени картини на еленски художници - много икони и портрети. Тук видяхме и портрета на красивата Мина, на която Яворов посвети „Две хубави очи“.

Навръщане посетихме с. Мийковци, което често е посещавано от ту-

ристи – любители на хубава и чиста природа. Там видяхме и сградата на частно английско училище.

Анастасия КРЪСТЕВА

В навечерието на един от хубавите ни празници ОД на СИБ „Надежда“ от с. Черно море и Рудник, област Бургас, със подкрепата на г-н Жельо Желев, посети старческият дом „Св. Димитрий Солунски“ в Айтос с директор Лилия Николова.

НЕЗАБРАВИМО ГОСТУВАНЕ

Домът ни впечатли с реда, с хигиената си и многото зеленина.

Срещата бе осъществена и със съдействието на г-жа Великова, председател на местната организация на СИБ. За домакущите нашето посещение беше истински празник – почувствахме го по любезността им, прегръдките им и дори в скритата им тъга... Най-възрастните – бай Стоян и баба Иванка – получиха топли чорапи за зимата и терлички, изплетени от г-жа Кръстева. Всички бяха поздравени и дарени от г-н Митко Димитров с кифлички, а обедният десерт беше от гостите от с. Черно море. После заедно пяха песни, баба Иванка рецитира стихове за България, имаше хуморесеки и разбира се – много снимки за спомен. Възрастните хора пожелаха отново да им гостуваме. И не само ние... ■

ДЕВНЯ **Вени ВЕСЕЛИНОВА**

На 01.06.2013г. в община Поморие се проведе Национален турнир по петанка и дартс под егидата на СКХУ „Алфа“, Севлиево. Участници в спортното събитие бяха представители на спортни клубове от градовете Севлиево, Сливен, Бургас и Варна.

Потребители на социалната услуга в общността ДЦХУ-Девня също взеха участие в турнира, който тази година съвпадна със санаториалното им и балнеолечение в НЦСР „Св.Геор-

Национален турнир по петанка и дартс

ги»- Поморие. В оспорваното дерби представителите на ДЦХУ-Девня достойно защитиха своята община и се завърнаха триумфално с купа, 2 медала и 4 грамоти. Макар и сформирани наскоро, отборът ни по петанка успя да се класира на III място и взе купата. Втори завърши отборът на Сливен, а първи стана СК „Икар“ - ►

► Варна. В турнира по дартс двама от представителите на отбор ДЦХУ -Девня взеха първо и четвърто място. Те бяха отличени както с грамоти, така и с медали. Отборно ДЦХУ-Девня се класира на второ място, на първо - СКХУ „Алфа“ - Севлиево, а трети - СК"Икар" - Варна. Спортното събитие приключи с връчване на грамоти и награди за участниците, които на раздяла си обещаха да премерят сили отново в предстоящи турнири. ■

СОФИЯ

Александра ЯНКОВА

РАБОТИМ МНОГО И ЖИВЕЕМ ИНТЕРЕСНО

Въпреки трудностите, които имаме, особено с липсата на подходящи клубни помещения, нашето дружество „Бусманици“ – част от столичната регионална организация „Св. София“, не пропуска нито заседания на ИБ, нито събранията всеки месец. Отбелязваме с различни прояви всеки голям

български празник, ходим на екскурзии, правим ежегодно по две изложби – кулинарни и с други изделия, почистваме територията около клуба ни, участваме в програми на читалище „Елин Пелин – 1926“ в с. Бусманици, участваме и в проявите на регионал-

ната органи-
зация. Затова
нашите члено-
ве заслужават
благодарност
– за отзивчи-
востта им в
богатата ни
работа. Благо-
даря и на чле-
новете на ДИ
„Дружба” и на
ДИ „Младост”
затова, че ми

повярвах като на член на Управителния съвет на регионална-
та организация, избраха нови ръководства и заработиха добре.
Благодаря и на техните председатели – г-жа Анастасова и г-жа
Ковачева. ■

ПОПОВО

Екатерина НАКОВА

ИЗГРАЖДА СЕ ЦЕНТЪР ЗА НАСТАНЯВАНЕ ОТ СЕМЕЕН ТИП

**Това съобщава говорителят на общинската
администрация в Бялото градче Йорданка Георгиева.
Церемонията от първата копка на Центъра се състоя на
3 юни, като преди нея молитва за успех на проекта
отслужи протойерей Валентин Лазаров**

Изграждането се реализира по проект „Осигуряване на ефектив-
на социална инфраструктура в община Попово, чрез изграждане на
Център за настаняване от семеен тип”. Той ще бъде построен в квартал
„Русаля”, около местната болница. Стойността на проекта е 800 532 лв.,
които са 85 процента безвъзмездна финансова помощ от Европейския
фонд и 15 на сто от националния бюджет. С изграждането на нов соци-
ален комплекс в Попово се цели да се подобрят условията за живот
и интегриране на децата с увреждания. За нормалното и пълноценно
развитие на потребителите на Центъра, с децата ще работят социални
работници и психолози. Постоянно настанени тук ще бъдат шест деца
с увреждания и шест здрави деца. Освен това са предвидени още две
места, за настаняване на деца в спешни случаи.

Преди официалната церемония ръководителят на проекта Найден
Иванов направи презентация с очакваните резултати от осъществява- ►

► нето на проекта. Там той уточни, че има изменение в срока на строежа и всъщност ще завърши на 16 февруари 2014 година. Това на практика означава, че още през януари Центърът за настаняване от семеен тип в Попово ще бъде въведен в експлоатация. На церемонията по първата копка присъстваха кметът на общината Людмил Веселинов, представител на строителния надзор, служители от дирекцията „Социално подпомагане“, на звеното „Заведение за социални услуги“, на общинската администрация и социални и работници. ■

ПАЗАРДЖИК **НОВИ ПРАВИЛА ЗА «СИНЯ ЗОНА»**

В измененията на Наредбата за организацията и безопасността на движението, дисциплината на водачите на превозните средства и пешеходците. В тях се посочва, че карта за паркиране на местата, определени за превозните средства, обслужващи хора с трайни увреждания, се издава от кмета на съответната община, която трябва да отговаря на изискванията на стандартизиран модел на Общността от Приложението към Препоръка 98/376/ЕО на Съвета от 4 юни 1998 година, валидна на територията на цялата страна. С този вид карти ще се даде възможност за безплатно ползване до 3 часа на „синя зона“. Документите се издават, преиздават, активират, анулират и контролират от „Паркинги и охрана“. Право на такава карта ще имат лицата с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или степен на увреждане, установено от органите на медицинската експертиза. С измененията на наредбата е определен и броят на паркоместата за инвалиди в местата в режим на почасово платено паркиране и за преференциално паркиране в паркингите, общинска собственост. Глоби от 10 до 500 лв. и от 50 до 100 лв. се предвиждат съответно за водачите, които паркират на място за хора с трайни увреждания, без да имат право на това и за използване на карта с изтекъл срок на годност.

За неправомерно използване на издадената по съответния ред карта за преференциално паркиране се налага глоба в размер от 300 лв. до 500 лв., а за недействителна карта – от 300 до 500 лв. (Н.Б.) ■

ВЕСТИ ОТ ПАРТНЬОРСКИ ОРГАНИЗАЦИИ

Съюзът на слепите в България започна реализацията на проект „СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ПОДКРЕПА И ЦЕЛЕВА ОРИЕНТАЦИЯ НА ХОРА СЪС ЗРИТЕЛНИ УВРЕЖДЕНИЯ С ИЗНЕСЕНИ ОФИСИ“

Марина ПЕТКОВА

Проектът се осъществява с безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.1.05 „Съпричастност“ на Европейския социален фонд чрез Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Местата на изпълнение на дейностите по проекта са София и още 15 града - Пловдив, Варна, Бургас, Стара Загора, Сливен, Кюстендил, Благоевград, Смолян, Кърджали, Монтана, Плевен, Дряново, Русе, Шумен, Силистра, в които ще се разположат изнесените офиси на Центъра. Стойността на проекта е 275 163.57 лв., продължителността - 20 месеца.

Основната му цел е Създаване на предпоставки за активно социално включване на хората със

зрителни увреждания чрез широко популяризиране и практическо приложение на политиките за равни възможности и социално включване.

Целевата група, към която е насочен проекта е: на първо място Съюзът на слепите в България, заедно с всички свои структури и цялата си членска маса; на второ място са специализираните предприятия на ССБ, функциониращи в осем града на страната.

Конкретният брой на активно участващите в реализацията на проекта, а значи и непосредствено възползващи се от конкретните му резултати ще бъдат не по-малко от 1620 лица със зрителни увреждания и техните семейства. ■

МАЩАБНА МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ

Стефан СТОЙЧЕВ

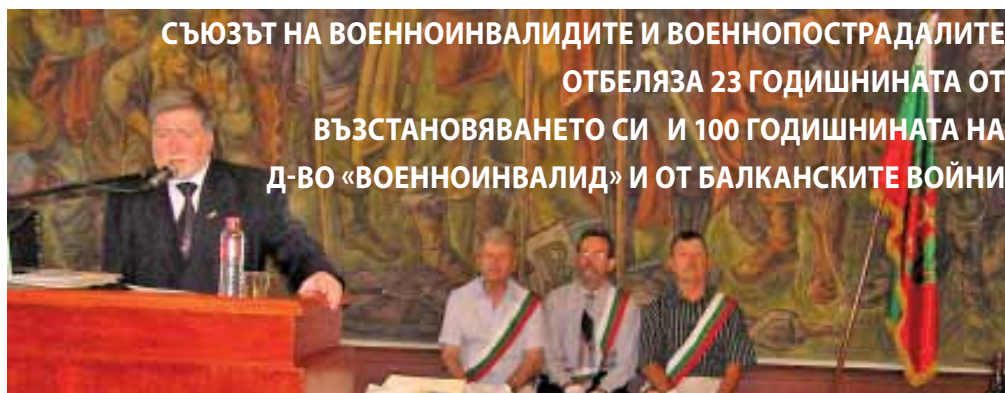
В Новотел „Пловдив“ се проведе международна конференция с проект „Анализ и прилагане на модели за обучение на интерпретатори-придружители за работа със сляпо-глухи за повишаване на тяхната социална интеграция“. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от социален фонд на Европейския съюз. Основна тема беше: „Участие и интеграция в обществото. Ефективната комуникация като начин за преодоляване на социалната изолация на сляпоглухите“.

В конференцията участваха 206 човека, представители на 17 европейски страни и български организации: сляпоглухи лица, техните интерпретатори-придружители и експерти, занимаващи със въпросите на сляпоглухотата на европейско и национално ниво. ►

- Лекции и доклади изнесоха: Анжела Пимпинели от Италия, Надежда Петкова от България, Вофганг Ангерман – президент на Европейския съюз слепите, Димитър Парапанов от България, Грегорз Козловски от Полша, Ефросини Зефейри от Гърция, Анна Ройдева от България, Сергей Сироткин от Русия, Еманиела Кръстева от България и Франсиско Тригерос от Испания.

В рамките на конференцията се проведе поредната Генерална асамблея на Европейския съюз на глухослепите, на която беше избрано ново ръководство и одитори. За нов председател делегатите утвърдиха хърватката Саня Тарцай. В ръководството беше избран и председателя на българската асоциация на сляпоглухите г-н Димитър Парапанов. ■

Председателят на СВВП мл. лейт. инж. Петър Вълчев, откри тържеството, което се състоя в Централния военен клуб. Съставяне на крака присъстващите посрещнаха знамената на България и на СВВП. Прозвучаха и химните им. По традиция бе извършен и тържествен водосвет.

Последваха приветствия от Президента на РБ и Главнокомандващ Росен Плевнелиев, от Министъра на отбраната Ангел Найденов и от редица други институции и организации. Поздравление имаше и от Председателя на СИБ Красимир Коцев.

Връчени бяха и множество грамоти от страна на СВВП. Г-н Вълчев също бе награден. (К) ■

Жарко лято за спортистите с увреден слух

Мария МИХАЙЛОВА

От 26 юли до 6 август т.г. България беше домакин на летните олимпийски игри на глухите – Deaflympics'2013. Организатор бе Спортната федерация на глухите в България (СФГБ) със съдействието на Министерството на физическото възпитание и спорта и с подкрепата на спортните федерации по отделните видове спортове. Игрите преминаха под почетното председателство на кмета на София Йорданка Фандъкова.

Олимпийските игри за глухи се организират година след олимпиадата на чуващите. След Лондон'2012, в София'2013 се събраха над 4500 състезатели в 18 вида спорт от близо 80 страни по света. Те мериха сили в 19 спортни дисциплини в София и на футболните терени в Правец. За втори път София беше домакин на най-крупната проява на спортистите с увреден слух. През 1993 г. се проведе XVII-те световни летни игри за глухи. Тази година състезатели от различни краища на планетата отново почувстваха гостоприемството на България и столицата й.

Първото участие на българи в международни летни игри за глухи е през 1957 г. на VIII-те летни игри в Милано, Италия, откъдето се завърнаха с 5 златни, 3 сребърни и 2 бронзови медала. На XXII-те Deaflympics'2013 се представиха в спортовете волейбол, лека атлетика, плуване, борба, джудо, бадминтон и боулинг.

За състезанията и вълненията по време на спортните олимпийски изпитания на хората с увреден слух - в следващия брой. ■

Deaflympics – това е съвременното наименование на Олимпийски игри за глухи, признати от Международния Олимпийски Комитет (МОК). Началото им е от 1924 г., когато във френската столица се провеждат първите игри, организирани от Международния комитет за спорт на глухи (МКСГ/ ICSD). Основател на това крупно спортно движение на нечуващите спортисти е Рубен Алкайс, на името на който е наречена най-престижната награда на МКСГ. През 2005 г. с нея бе удостоена и Спортната федерация на глухите в България.

ОБЩИНА ПАЗАРДЖИК ВЗЕ НАЦИОНАЛЕН ПРИЗ ЗА ОТГОВОРНА СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

Община Пазарджик получи наградата на Националната асоциация за социална отговорност (NASO) за най-добра комуникация и успешни социални практики с неправителствените организации в страната. Това съобщи председателят на асоциацията Георги Георгиев по време на среща с доставчиците на социални услуги в региона. Наградата бе връчена на националното събрание на неправителствените организации във Варна на 5 юни.

В регион Пазарджик се работи по 62 социални услуги. Всички вече са държавно делегирани дейности, хазната поема финансирането им. Разработената от дирекцията Стратегия за развитието на социалните услуги в областта покрива всички общини, като стремежът е не просто да се разкриват дейности, а те да са съобразени с реалните потребности на населението. Целта е пазарджишко да се превърне в регион с достъпни, разнообразни и качествени социални услуги, които допринасят за по-добър живот на хората в неравностойно положение, максималната им самостоятелност, пълноценната реализация и грижа за хората и общностите в риск чрез повишаване на ефективността и ефикасността на системата за социални услуги и използването

Дора АЛЕКСАНДРОВА

на различни национални или структурните фондове на Европейския съюз. Приоритетна цел на стратегията е грижата за децата в риск, тези от специализираните институции, малчугани с увреждания, самотни възрастни хора и други. В последните години много работа е свършена по проекта "И аз имам семейство". В региона вече има 96 приемни семейства - 90 професионални и 6 доброволни. В тях са настанени общо 84 деца. В областта работят пет центъра за обществена подкрепа - в Пазарджик, Брацигово, Велинград, Панагюрище и Лесичово. В част от общините в целия зимен период работят обществени трапезарии с подкрепата на БЧК. Една от дейностите е превенцията срещу отпадането на деца от училище. Сформирани са и групи за взаимопомощ на приемни родители и осиновители. Най-активно в момента се работи по извеждането на децата от социалните домове. В помощ на тази дейност е проектът "Посок-ка-семејство", по който Пазарджик е един от осемте пилотни града в страната.

За възрастните хора в момента има три старчески дома, три специализирани дома за хора с увреждания, както и модерни дневни центрове. ■

80 години? Не! Не Вярваме...

Катя ЕВТИМОВА

На 29 март 1933 г. с първите лъчи на зората в с. Влайчовци, Габровско, се ражда момиче, шесто дете в семейството на Пена и Пенчо Рачеви. Дребно и хилаво бебе. Майката го поставя на топло под пръстената печка в специално място, отредено за дървата, та дано да живее детето. Дошъл съсед, седнали с бащата на чашка греяна ракия и нали хората тогава не обичали гласно да изразяват чувствата или болките си, никой не споменал раждането на дете в семейството. По едно време се чул слаб гласец, подобен на мяукане. Съседът се учудил, попитал какво е това, а майката срамежливо казала: «А, бе, имаме едно дете, ама ще стане ли човек, няма ли да стане...»

Бащата едва стигнал до община Козирог да запише детето. Макар и пролет, той трудно си проправял пъртина. Сняг до коляно бил навалял. Записал детето Цанка и се завърнал у дома. От шесте деца три останали живи. Братът Петър, сестрата Велика и Цанка с разлика от сестра си 9 години, а от брат си - 13 години.

Живяло детето и растяло пъргаво и игриво. веднъж батко-то свирел със самоделно направен дудук, а тя едва на годинка, току що проходила, хваната за таблата на леглото, скачала възбог под звуците на музиката. При едно скачане се прехвърля през таблата и си удря кръста в ръба на сандък за дрехи, поставен до леглото. Тогава се случва най-лошото. Цанка едва

**Пог тези бели
коси виждаме
усмехнато лице,
остър поглед и
завидна памет за
възрастта ѝ. Това
е тя - Юбилярката
Цанка Георгиева.
С „Честит Юбилей,
бабо“ я поздравиха
внучките ѝ Зори и
Цвети, подавайки
ѝ кошничка с
цветя. „Честит
Юбилей, лелю
Цанке“ казваме
и ние да е здрава,
жизнена и свежа
като тези
пролетни цветя,
които получи
от всичките
си почитатели
Цанка Георгиева,
председател на
организацията на
СИБ в Обзор.**

ПОДВИЗИ НА ДУХА

► на три годинки стъпва отново на крачетата си, но вече ходи с не-обичайна походка. Расте хубаво, умно момиченце, любопитно и сладкодумно. Играе с децата на всички игри. Играе ръченица, когато тати свири с гъдулката си, та той е гъдулар, свири по сватби, годежи и кръщенета. Мъка свива сърцето ѝ, обаче, когато някое дете имитира походката ѝ. Поотраснала вече, започва да се дистанцира от младежите, макар и никой с нищо да не я е наранил. Напротив, всички показват симпатията си към нея. На най-големите празници се затваря вкъщи с книгите си.

Суров бил животът тогава, оскъдна и неплодородна била земята в планинското село. Затова през пролетта на 1938 г. семейството се преселва в с. Винаца, Шуменско, да търси препитание. Цанка попада в непозната среда при хора, говорещи непознат за нея език. Макар и петгодишна, изпитва страх от тези хора - турците. От населението на това село - около стотина къщи - едва 30 са български, разпръснати в цялото село. Всички съседи са турци. Децата я гледат любопитно, а майките им ѝ говорят нежно и топло, гаят я по рошавата главица. Приканват я в домовете си, гощават я със сушени плодове, топла питка, изпечена в пепелта на огнището. Усетила топлотата, с която е обгърната, все по-често присяда до играещите турчинчета. Така тя бързо научава езика им, а по-късно - и техните обичаи и традиции и не намира

разлика между българи и турци. За нея всички хора са еднакви.

Завършва начално училище в селото, а прогимназия в съседно село. В пети клас заболява тежко от дифтерия в средата на годината и докрая на годината не посещава учебните занятия, но преминава в по-горен клас с бележките, получени през първия срок. Тогава, на легло, загубила значително от телесното си тегло и силно намалено зрение, с очилата на баща си прочита първите сериозни книги - „Дъщерята на Калояна“ и „Робинзон Крузо“.

В седми клас получава задача от директора на училището да изготви доклад за Освобождението на България. Споделя с баща си за възложената задача и той разказва живата история на своя баща Гачо Пантев, участвал в боевете при Шипка. Тогава за пръв път научава, че дядо ѝ е бил опълченец.

След завършването на прогимназията, записва гимназия в Преслав, но в 9-ти клас още преди нова година заболява тежко и отново докрая на учебната година не посещава учебните занятия. През лятото, поради липса на кадри, я взимат в селкопа при изкупуване наряди зърнени храни от населението. Макар и 17-годишна, проявява старание при изпълнението на поставените ѝ задачи, след което ръководството на селкопа във Винаца я изпраща на счетоводни курсове. По стечение на обстоятелствата курсовете не се провеждат и така започва ►

80 години?...

трудовия си път като помощник в отдел „Търговия“ към съвета в селото. По-късно постъпва в съобщенията като телефонистка и радио-оператор в Трявна, където среща своята половинка Цанко и започва да се грижи за 4-годишния му син Николай. Момчето, непознато майчина ласка, с годините ѝ дава своята обич и уважение. С появата на малкия им син Павлин няма деление, няма различие, няма омраза между децата. Еднакво възпитани в трудолюбие, честност и сплотеност, днес те са нейната гордост.

През 1967г. семейството ѝ живее и работи във Варна. Там тя е машинописец в Корабостроителния завод и завършва като частна ученичка Варненската девическа гимназия.

През 1969

г. семейството ѝ се завръща в Преслав, за да изпълни тя синовния си дълг към болните си родители. Там работи в завод за ремаркета като книгководител, в БКС като счетоводител, личен състав. Пенсионира се като управител на Гробищен парк в общи-

на Велики Преслав.

Където и да работи, оставя трайна диря с трудолюбие и честност. Всеотдайна, готова винаги да помогне, да подаде ръка, да насочи - това я удовлетворява.

След загубата на съпруга си, останала с малка пенсия, търси допълнителен доход, за да може да се справи с непосилните разходи по поддръжката на дома си. На 60 години става детегледачка на 3-месечно момиченце. И тук се справя отлично. Отговорна и неповторимо любвеобвилна завладява малките сърчица и за тях тя е истинската баба. След 3-годишно гледане не изоставя възпитанич-

На празника - с приятелите и внуците

ката си, гледа и още едно детенце.

И като председател на организацията на СИБ в Обзор се проявява като много добър ръководител, вечно търсещ верния път да помогне в решаването на проблемите на своите членове. ■

Млада жена с церебрална парализа проходи и проговори

Мила КОВАЧЕВА

Гергана Апостолова на 24 години, страдаща от детска церебрална парализа, проходи след четири операции, направени от ортопеда д-р Янаки Янакиев в МБАЛ „Медлайн“ – Пловдив.

Семейството на Гери е от нови Пазар. Диагнозата е направена, когато детето било на 5-месечна възраст. „Оттогава се мъчим – разказва майката на Гергана Мария Христова – Гери беше в инвалидна количка. Минаваше едва седем стъпъла, влачейки краката. Ходили сме на лекари във Варна, София, търсили сме лечител къде ли не. Най-напред ми казваха, че е малка за операции, после – че е голяма. През 2011-та ортопед от Шумен директно ни заяви, че няма смисъл да се бо-

рим, Гери просто няма да проходи. Тогава видях клипче в интернет за д-р Янаки Янакиев и реших да опитам. Мъжът ми не вярваше... Но д-р Янакиев ми заяви, че след пет операции детето ми ще проходи. А гаранции, попитах аз. Той ми отвърна – това не е телевизор, за да ви дам гаранция...”

Отначало и майката не вярвала, мислела, че вероятно пак ще тряб-

ва да чакат с години...

Първата интервенция била през ноември 2011 година, четвъртата – през юли 2012-та. Последвала рехабилитация, която продължава и досега. Гергана вече изминава с малко помощ разстояние от 200 метра. След като проходила спонтанно и проговорила. Вече изговаря няколко думи добре, опитва и други. Според д-р Янакиев подобряването на моториката е оказало влияние и на психиката. За говора предстои работа с логопед и психолог. При опера-

циите е направено удължаване на сухожилията заедно с мускулите. Това не са специални интервенции, но е важно кога, колко и какво да се „намести“. Имам индивидуален подход към всеки, обясни д-р Янакиев. И допълни, че си е поставил задача да се бори с ДЦП и е изградил специален екип. Този екип поема 80 на сто от случаите с церебрална парализа.

ЗА Д-Р ЯНАКИ ЯНАКИЕВ

Д-р Янаки Янакиев завършва медицина през 1987 г. във ВМИ "И.П.Павлов".

Специализира ортопедия и травматология при проф. Р.Иванов в Ст.Загора; проф. Ж.Желев в Пловдив и проф. Владимиров в София. Завършва специализацията си през 1993 г. Работил е в над 20 операционни зали на три континента.

В момента е завеждащ ОТО /Ordo Templi Orientis/-/ ортопедо-травматологично-отделение/при МБАЛ МЕД-ЛАЙН Пловдив. Член е на POSNA - северноамериканското дружество на детските ортопеди, ORTOPOD - дружеството на англоговорящите ортопеди, ORTOPEDIA - на испаноговорящите ортопеди, INDIAORTHO - на индийските ортопеди, TURKORTHOPOD - на турските ортопеди.

"С лечение на детска церебрална парализа се занимавам от 1992-1993 г. Имам дълбоко лични причини да изпитвам омраза към болестта и да се боря с всички сили с нея – казва в интервю д-р Янакиев. - Детската церебрална парализа е коварен противник, който наред с другите увреждания засяга и мозъка. Всъщност борбата на екипа е пациентът да стигне до максимална физическа независимост и да доближи походката до тази на здравето дете. Ние знаем, че не можем да се преборим напълно със заболяването, защото не можем да променим съзнанието."

Той не смята, че твори чудеса, защото същите операции правели много лекари в България и в ред европейски страни и в САЩ.

"Успехите идват от моя голям опит, който ме е научил, че за всяко дете трябва индивидуална терапия. А и просто съм наясно кога, какво и колко да оперирам", казва ортопедът. ■

СЪВМЕСТЕН ПРОЕКТ

НА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ ОТ КЪРКЛАРЕЛИ - ТУРЦИЯ И КЛУБА НА ИНВАЛИДИТЕ ОТ ХАСКОВО

Олга БЕЛЕВА

Хора с увреждания от Хасково и Тополовград - общо 72-ма души -ще преминат курсове по предприемачество и английски език. Обучението ще се осъществява по «Партньорство за насърчаване на заетостта и социално развитие на инвалидите In - Clusion », ще се финансира със средства от ЕС по програмата за трансгранично сътрудничество между България и Турция 2007-2013. Проектът „In - Clusion“ е на стойност 124 960 евро, от които 59 760 евро - за българските партньори.

«Основно нещата от наша страна ще се случват в Хасково. В Тополовград ще има координатор само за 3 месеца - по време на курсовете. В момента разработваме подробно план за дейностите, и чакаме да се оформи цялостната рамка», каза председателят на Клуба на инвалидите в Хасково Милка Костова - координатор на проекта.

В обучение за предприемачество ще се сформират две групи по 16 души – от Хасково и Тополовград. Групите по английски ще са също две – по 20 души. Курсовете ще са с продължителност 120 часа. Хората с увреждания, които ще се включат, ще бъдат подбрани въз основа на точно определени критерии. Задължително условие е те да са безработни. Възрастта и образователният ценз също ще са от значение, поясни Костова. Предстои да бъдат оборудвани два обучителни центъра – в Хасково, и в Тополовград. За целите на проекта ще бъдат закупени 4 компютърни конфигурации, 2 лаптопа, ксерокс, екран за мултимедия, маси, столове. Обучителните центрове, които ще бъдат разкрити, ще продължат да работят и след края на проекта.

СЪВМЕСТЕН...

«Това, което е важно за нас, е, че ще бъде извършено мащабно проучване за проблемите на хората с увреждания, свързани с намирането на работа и възможностите за учене и квалификация. На базата на получените данни ще се разработи стратегия за подобряване на заетостта при инвалидите», добави Милка Костова. Все още не е ясно, обаче, колко ще бъдат анкетираните хора с увреждания.

Проектът продължава до 23 май 2014 година и има за цел да насърчи социалното сближаване между уязвимите групи хора и организациите, които ги представляват. Турските партньори от своя страна ще организират обучение по английски език и курс за оператори на телефонни централи. Предвидени са и две срещи в България и Турция за координиране на съвместната дейност на изградените обучителни центрове.

Проектът „In - Clusion“ е вторият, в който Клубът на инвалидите от Хасково, участва. Миналата година, съвместно с Националния съвет на хората с увреждания – България и организации от Смолян и Кърджали, той работи по европроект «Достъпност за всички».

«Участвали сме преди години в национални проекти на Агенцията за хора с увреждания – за адаптирано работно място, за ремонт на трапезарията, за домашни помощници и социални асистенти - поясни Костова. - Общинската организация на СИБ – Хасково наброява около 350 души. В дейностите по проекта, при желание, могат да се включат и членове на другите организации на хора с увреждания – на слепите, глухите и диабетоболните», каза още Милка Костова. ■

ХОРАТА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ В ЛОВЕЧ ПОЛУЧАВАТ ЕЖЕДНЕВНА ПОМОЩ В ДОМА СИ

Марияна ДОНЧЕВА

Хора с увреждания от община Ловеч могат да ползват придружител при посещение в театъра, киното, на изложба, концерт и друга културна проява или помощ за написване на писмо, попълване на заявления и подаване в институциите. Това са само част от услугите, които ще бъдат предоставяни на нуждаещите се ежедневно и почасово, според

потребностите на всеки отделен човек. Включва се и пазаруване и приготвяне на храна с продукти на потребителите, както и дребни ремонти в домовете им. Дейностите са по проект „Развитие на социалната икономика в община Ловеч“, чиято реализация вече започна и ще продължи 12 месеца.

С този проект разширяваме комплексния подход и ще надгра-

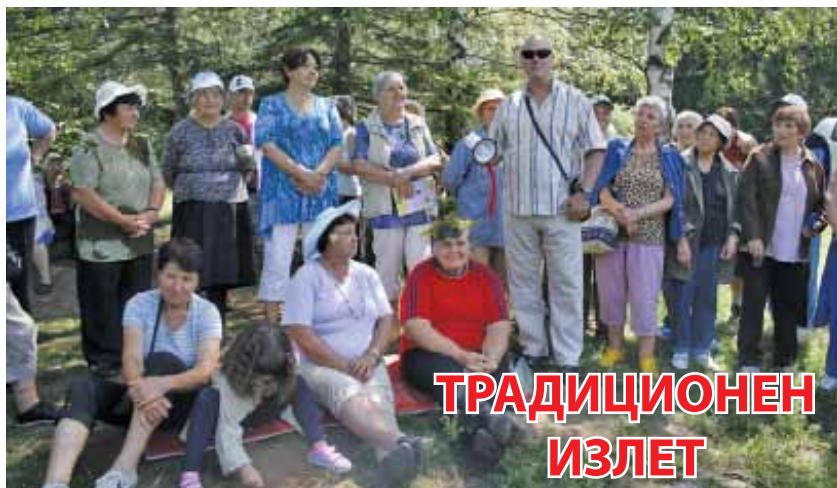
► дим направеното досега в общината. Важен момент в подкрепата на уязвими групи от жители на нашата община е промяната на техните нагласи в посока на индивидуално планиране и почасово ползване на услугите, каза за сп. „Кураж“ ресорният зам. – кмет Пламен Петков.

Услугите могат да бъдат обединени в три групи - лична помощ, подкрепа в комунално-битовите дейности и за преодоляване на социалната изолация. Децата ще ползват новите социални услуги безплатно, а възрастните ще плащат такса, чийто размер е съобразен с доходите им. Въвежда се диференцирана ставка - минималната е 0,17 лв./час, а максималната – 0,34 лв./час. Тя се умножава с различен коефициент, който се увеличава с повишаване дохода на всеки отделен човек. Месечната такса за всеки ще зависи от броя часове за получените услуги. Пълната цена е 1,70 лв./час. Предвижда се подкрепа на 50 потребители в дома и на още 10 за тяхната социална интеграция. Включването в проекта ста-

ва след индивидуална оценка на потребностите и договаряне за нужните часове помощ на всеки. Ако останат свободни часове, ще бъдат включени още потребители, увери ръководителят на проекта Валерия Баръмова.

Този тип услуги, според проекта, се нарича социално предприятие и то ще продължи 12 месеца. След приключването му общината ще осигури собствени средства за издръжка на дейностите. Те ще бъдат изпълнявани от „Звено за услуги в домашна среда“ към социалния патронаж. В звеното се разкриват 30 щата за социални работници, асистенти и домашни санитари. Освен на хората с увреждания този проект ще помогне и на техните близки, които са ангажирани с грижи за тях. След като бъде осигурена помощ в домовете им техните близки ще могат да потърсят своята трудова реализация. Глобалната цел е създаване на устойчив модел на социални услуги за хора с увреждания, за които има риск от изолация и невъзможност да се интегрират в обществото. ■

Кметът на Ловеч Минчо Казанджиев и ръководството на холандската организация „Де Пасарел“ обсъдиха възможностите и перспективите за продължаване на изградените взаимоотношения и добри практики, както и на съвместните дейности по сключеното през 2011 г. споразумение. Това стана по време на работното посещение на Казанджиев в Кралство Нидерландия от 19 до 23 юни, информират от пресцентъра на градоначалника. Друг важен момент от проведените разговори беше бъдещото планиране на социалните услуги в общината и възможностите за оптимизиране на разходите чрез създаване на публично-частни партньорства и нова организационна структура за социално обслужване на нуждаещите се. ■

ТРАДИЦИОНЕН ИЗЛЕТ

За осми пореден път РО на СИБ „Св. София“ организира за свои членове екскурзия до местността „Дендрариума“ в Природен парк Витоша навръх Еньовден. Традицията в столичната организация е обяснима – там има изградени съоръжения и пътека за хора с увреждания по програма ФАР. Домакини на проявата бяха дружество „Бъкстон“ от район Витоша с председател и отговорник по провеждането инж. Георги Ляпов и Светла Николова – председател на УС на РО на СИБ „Св. София“. В туристическата проява се включиха над 200 души. Превозиха ги на отиване и връщане пет автобуса на общинска фирма „Земляне“.

Гости за отокриване на събитието бяха заместник

кметът по култура и образование на община „Витоша“ г-н Михайлов и експертът от Дирекцията на Природен парк „Витоша“ г-жа Михайлова. Пак по традиция слънчевият Еньовден мина в забавления, разходки и много песни. (Св.Н. Г.Л.) ■

ОСЪЩЕСТВИХМЕ ЕДНА СТАРА МЕЧТА...

Здравейте, приятели на списание «Кураж». Пише ви Камелия Петкова, председател на УС на ООО на СИБ-Мездра и ви пиша с голямо вълнение, предизвикано от невероятните изживявания по време на екскурзията ни из красивите Родопи. Тази наша мечта беше осъществена с любезното съдействие на община Мездра в лицето на зам. кмета инж. Генади Събков, на когото от сърце благодарим за финансовата и морална подкрепа!

В последните три дни на юни група от 28 души от организацията се отправихме на приказно пътешествие. Посетихме места, които спират дъха и те карат да се чувстваш като в друг свят. Спряхме на "Чудните мостове", пренасяйки се мислено в друга епоха, когато е бил сътворен неръкотворно прекрасният феномен.

После пристигнахме в Смолян. Излишно е да разказвам колко е красив градът, но не мога да не отбележа колко радушно бяхме посрещнати от УС на РО на СИБ - Смолян. Запознахме се, обменихме опит, уговорихме се и за бъдещи срещи. Накрая любезните ни домакини ни надариха богато с огромна (като сърцата им) баница и други подаръци и с тях в сърцата се разделихме. Обиколката ни продължи в Планетариума, в с. Широка лъка, в пещерата "Дяволското гърло" и Ягодинската пещера. Преди да отпътуваме към Батак, където посетихме църквата-костница и се поклонихме пред саможертвата на батачани за нашата свобода, 14 ентузиастични се качихме и на Орлово око на връх Свети Илия. Гледката от птичи поглед е замайваща и незабравима... От там видяхме Пирин и Рила, надишахме се на чист въздух, напоен с дъх на борове и мащерка. Край пътя ни наблюдаваше с любопитни очички една сърничка, гордо изправена сякаш да покаже колко е величествена планината. Красотите на България са неописуеми и безбройни и най-искрено пожелавам на себе си и на вас, читатели, да имаме още много подобни незабравими моменти из родните кътчета. ■

ЛЕТЕН СПОРТЕН ПРАЗНИК

Стефан СТОЙЧЕВ

Край гребния канал в Пловдив своя традиционен спортен празник проведе СНЦ на хора с увреждания „Надежда за достоен живот“ с председател Веска Младенова. И тази година участниците се състезаваха в няколко вида спорт. Ръководството на организацията беше подготвило медали за класираните се на първите три места. Спортният празник завърши с приятелски обед в близко заведение. ■

ВЪЛНУВАЩО ПРЕЖИВЯВАНЕ

Стайка СТЕФАНОВА

В края на юни в Поморие се проведе международен фестивал на уличното изкуство „Carrousel“, организиран от Младежката фондация „Астика“. Имаше участници от Македония, Испания и България – от Бургас, Поморие и др. Поканени бяхме и ние от клуба на инвалидите „Зора-2000“ от Бургас с председател Иван Бъчваров. Само с три репетиции бяхме готови с песента на Стефка Берова „Спомен за Поморие“, с която поздравихме всички, изпълнихме и още четири други песни.

Тъй като фондация „Астика“ чества своята 10-годишнина, за всички участници имаше почерпка с торта и шампанско. „Гвоздеят“ на програмата бе Парадът на небесните фенери – една истински феерична приказка!

Заслугата за всичко бе на ръководителя на фондацията Любомир Вълков и програмата „Младежта в действие“ към Европейската комisia. Ние поздравихме юбилярите с известната песен на Мая Нешкова, накрая ръководителката на музикална формация „Зора“ към нашия клуб Вили Минкова запя пред микрофона песента „Happy birthday“, тогава българи и чужденци заедно я подхванаха... ■

Трети национален фолклорен фестивал на хората с увреждания на Връх „Света Неделя“

Емил КОСТОВ, Сашо БАЙРЕВ

Фестивалът е вече традиция...

Стартът му е от 2004 г., но като туристически поход до връха, с участието на 120 души. През следващата година участниците нараснаха двойно, а през 2006-та събитието стана регионално с над 500 участника. През 2007 интересът към фестивала се увеличи и в него взеха участие над 700 души, сред които депутати от Европейския и Националния Парламент, областни управители, кметове и председатели на общински съвети. Участниците през 2008г са вече 1000. През 2009 г, по повод 20 годишнината от създаването на Съюза на Инвалидите в България проявата бе обявена като Първи национален фолклорен фестивал за хора със специфични потребности, и събра над 1300 души - представители на национално, регионално и местно равнище. През 2010 г. участие заявиха над 1600 души (включително от съседните страни Гърция и Македония), но поради световната икономическа криза за съжаление мероприятиято не се реализира. През 2011 г. екипът на ЦУРОН - Неделино кандидатства с проект пред АХУ за провеждане на Втори национален фолклорен фестивал, който бе одобрен и финансиран. Това направи възможни мероприятия от този род, съчетани три в едно - поход, събор и фестивал за хора със специфични възможности. Участваха над 2000 души от страната и съседна Гърция.

Благодарение и на фолклорния фестивал, през всичките тези години хората с увреждания се сплотиха и споделяха своите болки и радости от ►

Трети национален ...

През 2013 г. Третият национален фолклорен фестивал отново се реализира с подкрепа на АХУ, под патронажа на достойния родопчанин Владимир Уручев-Евродепутат.

трудното
ежедне-
вие, по-
чувства-
ха, че не
са сами,
че имат
място за
изява и че
в сътруд-
ничество
с институ-

циите НПО могат до допринесат за по-добро качество на живот на хората с увреждания и успешната им интеграция в обществото.

Затова имаме пълно основание да предложим от името на всички участници във фестивала, организиран от Съюза на инвалидите в България, той да бъде включен в националния културен календар за 2014 и следващи години - традиционно той се провежда през месец юни. Надяваме се чрез тази вълнуваща за хората със специфични потребности изява да се докоснем до неповторимия български дух,

съхранен в обичаите, песните и танците, в различните диалекти, в невероятните български носии, кътани с много любов от предците ни и най-важното – да променим обществените нагласи спрямо тази група граждани у нас.

Съставът от Неделино - както винаги с красиви родопски носии и блестящо изпълнение

**При откриването на
фестивала г-н Урочев каза:**

„Прекланям се пред вашата уникалност и

Евродепутатът Владимир Урочев от ПП ГЕРБ/ЕНП официално откри III-тия Национален фолклорен фестивал с конкурсен характер за хора със специфични потребности, който се проведе на връх „Св. Неделя“, намиращ се между общините Неделино и Златоград с „Добре дошли на това свято място!“ и приветства над 2000-те участници и гости. „Прекланям се пред хората с уникални възможности, защото сред вас човек може да открие атмосфера на почтеност, взаимопомощ, солидарност, които напоследък в обществото ни се изпаряват. Всеки, който се докосне до вас, се пречиства“, посочи Урочев, а думите му трогнаха хората. Той каза, че и други споделят неговото отношение към инвалидите и са се отзовали да помогнат, за да се реализира този фестивал. Евродепутатът благодари за доблестния труд и ентузиазма на Агенцията за хора с увреждания, с чиято подкрепа се осъществява години наред тази изява.

**А по време на събитието
г-н Урочев се среща и раз-
говаря с много от участни-
цет във фестивала и награди
най-добрите**

„Прекланям се ...”

Водещата на фестивала Веса Бабаджанкова подчерта, че от първия фестивал са заедно с евродепутата и припомни припева в химна на хората с увреждания: „Има истина такава, богат е този, който дава”...

Голяма благодарност към г-н Уручев изказа и директорът на фестивала Емил Костов. Евродепутатът буквално е следял организацията на събитието от Брюксел, от Европейския парламент. „Ние сме с уникални, а не със специфични потребности”-каза Костов. - Доказателството е, че във фестивала участват над 50 състава от цялата страна, а също от Турция и Гърция”. Искам да бла-

годаря на широко скроения и голям по душа човек Владимир Уручев“!, подчерта в приветствието си и Сашо Байрев. „Винаги заедно ще работим за вашите интереси. Успех, вяра и кураж” пожела на изпълнителите г-н Байрев.

Специален гост на фестивала беше българският изпълнител Орхан Мурад. Депутатът от ГЕРБ д-р Даниела Дариткова също уважи проявата, както и Недялко Славов, председател на ПП ГЕРБ в Златоград. Фестивалът се проведе под наслов „С песен в Родопите” и се организира от председателите на общинските организации на СИБ в Неделино и Златоград - Емил Костов и Сашо Байрев.

Той се осъществи с подкрепата на Агенция за хора с увреждания,

Новосъздадената фолклорна група „Заедно Можем Повече” от Чепеларе - за участието си във фестивала, за прекрасното групово и солово изпълнение на г-ца Мария Сотирова съставът получи златен медал

Чепеларци благодарят на своя кмет г-н Бозуков за съдействието му за участие във фестивала

► на евродепутата Владимир Уручев, ПП ГЕРБ - Смолян и "Бултекс" ЕООД с управител Александър Митушев - Златоград.

В края на фестивала депутатът от ЕП награди с plakети за цялостно представяне в конкурса - Катя Минчева от неделинското село Изгрев, клуба на инвалидите от град Средец, Левтерка Станое-

ва от пернишкия клуб на инвалидите, пловдивската организация на ССБ, клуба на инвалидите от с. Шияково, обл. Плевен.

Участниците във фестивала показаха талант, творчество и наистина доказаха, че са уникални със своите умения и със силата на характера си. ■

Вокалната група към Клуба на инвалидите в Хасково спечели златен медал

Олга ВЕЛЕВА

Сред първенците на фестивала, провел се на връх Света Неделя в Родопите, е и певческият състав към организацията на слепите в Хасково. Областта представи достойно и групата за автентичен фолклор към Дружеството на инвалидите в с. Стамболийски, която се завърна с бронзов медал в своя раздел.

Фестивалът премина под мотото „Ние сме различни, но не безразлични“. Тази година в Златоград и Неделино се стекоха колективи от всички краища на България. Всички групи се бяха постарали да се представят на ниво и затова сме много щастливи със спечеленото злато, коментира Милка Костова, председател на Регионалната организация на Съюза на инвалидите в България.

Самата тя пее в групата за народни песни към хасковския клуб. Под музикалния съпровод на акордеониста Румен Христов, съставът се е представил с обработени песни на триглас. Журито е оценило майсторското изпълнение на „Овчар през гора вървеше“ и „Да знам, мамо ле“, с аранжирова на Дочка Къшева. Имаме намерение да участваме и на големия фестивал в Перник, в края на август, на който си дават среща хора с увреждания от различни изкуства, каза още Милка Костова. ■

КЛАСИРАНЕ

ЖУРИ В СЪСТАВ:

Анита Тараланска -

председател

И членове:

Мария Контилова, Златина

Дерменджиева, Здравка Суба-

шиева, Снежана Кисьова

РЕШИ:

НОСИТЕЛИ НА ПЛАКЕТИ :

1. Катя Минчева - Неделино

2. Група ССГБ – Пловдив

3. Борислав Дуганов - Неделино - най малкият участник

4. Левтерка Станоева – Перник

НОСИТЕЛИ НА ЗЛАТНИ МЕДАЛИ:

1. СИБ - Карлово - за цялостно представяне

2. Марин Маринов - инструментално соло

3. СИБ - Чепеларе

4. СИБ - Габрово

5. ССБ - Хасково

6. СИБ - Сливен-група „Детелина“

7. - с. Професор Иширково

8. СИБ - Гулянци

9. СИБ - Хасково-триглас

10. СИБ - Неделино - за цялостно представяне

11. Руфат Джиянов - Мадан соло

12. ССБ - София

НОСИТЕЛИ НА СРЕБЪРНИ МЕДАЛИ:

1. СИБ - Иваново Русенско

2. Митра Величкова - соло

3. СИБ- с. Градина, Първомайско

4. СИБ - с. Градина Първомайск - дует

5. СИБ - с. Стерцево – група

6. ССБ - Пловдив - дует „Настроение“

7. СИБ - Загражден - Пирика Кирякова

8. СИБ - Сопот - Алина Петрова соло

9. СИБ - Плевен – център

10. СИБ - Черногорово – Пазарджишко

11. СИБ - Гълъбово - „Надежда“ - народна носия

НОСИТЕЛИ НА БРОНЗОВИ МЕДАЛИ:

1. СИБ - Чирпан - за цялостно представяне

2. СИБ - с. Красен, Русенско

3. СИБ - Гълъбово

4. СИБ - Трявна - група „Ралица“

5. ССБ - Пловдив - група „Орхидея“

6. СИБ - с. Стамболийски

7. СИБ - Смолян

8. СИБ - Разград

9. СИБ - Пазарджик

10. СИБ - Сопот - „Веселяци“

11. СИБ - Сопот - „Росна китка“

12. СИБ - Дългопол

ДИПЛОМИ I степен получиха наградените със плакети и златни медали.

ГРАМОТИ получиха всички активни участници. ■

**ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИ-
СИЯ** кани участници за на-
градата „Достъпен град“

2014. Ежегодната награда отличава и дава признание на градове, които са отдадени на идеята да осигурят достъпна среда за всички, особено на хората с увреждания. Наградата е част от по-широките усилия на ЕС за създаване на Европа без бариери.

Право на участие в конкурса имат градовете с население не по-малко от 50 000 жители. Те могат да подадат своите заявления за участие до 10 септември 2013 г. на английски, френски или немски език. Градовете-кандидати ще се оценяват за техния интегриран подход в четири ключови области: застроена околна среда и обществени пространства; транспорт и свързаната с него инфраструктура; информация и комуникации, включително нови технологии и обществено достъпни съоръжения и услуги. Подборът ще се проведе на два етапа - предварителен на национално равнище и краен на европейско равнище. Журито на конкурса, съставено от експерти по достъпност, ще избере четирима финалисти измежду номинираните, които ще участват в церемонията по награждаване в Брюксел. Приблизително 80 милиона са европейските граждани с увреждания. Със застаряването на нашето общество броят на хората с увреждания или на тези със затруднена подвижност нараства с всеки изминал ден. Осигуряването на достъпност на тези хора носи икономически и социални ползи и допринася за устойчивостта и целостта на градската среда. В съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, достъпността е един от стълбовете на Стратегията на Европейския съюз за уврежданията 2010-2020 г., която има за цел създаването на Европа без бариери за всички.

Повече информация за наградата „Достъпен град“:
http://ec.europa.eu/justice/events/access-city-award-2014/index_en.htm

ДИРЕКЦИИТЕ „СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ“ приемат молби за еднократната целева помощ за ученици, записани в първи клас на държавно или общинско училище, за покриване на част от разходите в началото на учебната 2013/2014 година. Вече е обнародвано ПМС № 135 от 21.06.2013 г., с което размерът на тази помощ е определен на 250 лева.

Право на тази помощ имат семейства, чиито деца са записани за първи път в първи клас на държавно или общинско училище и средномесечният доход на член от семейството за предходните

СЪОБЩЕНИЯ

СЪОБЩЕНИЯ

- 12 месеца преди подаване на молба-декларацията е по-нисък или равен на 350 лева. Този доходен критерий не се изисква за деца с трайни увреждания, деца с един жив родител и деца, настанени в приемни семейства и в семейство на роднини или близки.

Молби се подават след записване на детето в първи клас, като крайният срок е 30 септември 2013 г. Помощта се възстановява, ако детето не постъпи в училище.

ДИФЕРЕНЦИРАНИЯТ МИНИМАЛЕН ДОХОД ЗА ОТОПЛЕНИЕ се увеличава с 15 лева за всички 16 рискови групи от хора в неравностойно положение. Това е регламентирано в Наредбата за изменение и допълнение на Наредбата за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление. Предвижда се до приемането на нов размер на помощта в зависимост от цената на електроенергията за битов потребител в началото на отоплителния сезон (1 ноември 2013 година), целевата помощ за отопление да бъде в размер 65,72 лв. месечно.

Целевата помощ се отпуска за период от пет месеца - 1 ноември 2013 г. до 31 март 2014 г. Изплащането на целевата помощ и за новия отоплителен сезон ще се извършва на два транша - за месеците ноември и декември 2013 г. не по-късно от края на месеца, следващ месеца на издаване на заповедта, с която е отпусната помощта; до 31 януари 2014 г. - за месеците януари, февруари и март. След приемането на новия размер на помощта ще се издават изменителни заповеди, а изравняването на отпуснатите суми ще става при отпускането на втория транш на помощта.

Няма промяна в другите условия и критерии за достъп до целева енергийна помощ. Увеличението на пенсиите от 1 април 2013 г. също няма да бъде пречка за хората, които са получавали помощи през изминалия отоплителен сезон.

Приемът на молби-декларации в дирекциите „Социално подпомагане“ за отпускане на целева помощ за отопление за отоплителен сезон 2013/2014 г. започна от 1 юли 2013 г., като крайният срок за тяхното подаване е до 31 октомври 2013 г. Молбата се подава по постоянен адрес, в нея задължително се заявява видът на ползваното отопление - топлоенергия, електроенергия, твърдо гориво или природен газ, като при отопление с електроенергия и топлоенергия се прилага и последна платена фактура.

Приемът на пациенти-хора с трайни увреждания във филиалите на „СПЕЦИАЛИЗИРАНИ БОЛНИЦИ ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЯ – НАЦИОНАЛЕН КОМПЛЕКС“ (СБР-НК) ЕАД се извършва в съответствие със Закона за интеграция на хора с увреждания (ЗИХУ). Според разпо-

- редбите на чл. 42, ал. 2, т. 6 и чл. 28 от Правилника за прилагане на Закона (ППЗИХУ) право на интеграционна добавка за балнеолечение и рехабилитационни услуги имат хората с увреждания 90 и над 90 %, като добавката е до трикратния размер на Гарантирания минимален доход (ГМД) – $3 \times 65 \text{ лв.} = 195 \text{ лв.}$ Изплаща се след представяне в териториалните поделения (центрове) за социално подпомагане на разходооправдателни документи за извършеното балнеолечение и рехабилитационни услуги в едномесечен срок от крайната дата на ползването им.

Лицата, които придружават хора с увреждания 90 и над 90 % с право на чужда помощ, ползват същата интеграционна добавка при същите условия. Добавката се ползва от правоимащите лица, ако не ползват същото право по отношение на същото основание.

Необходими документи за прием в "СБР-НК" ЕАД:

- медицинско направление (бланка на МЗ № 119 в два екземпляра, издадена от лекуващия лекар/специалист, със срок на валидност 3 месеца от издаването ѝ);
- пълна медицинска документация, включваща епикризи, изследвания, снимки, електрокардиограми и др. при необходимост;
- решение на ТЕЛК (НЕЛК) за временна или трайна нетрудоспособност, ако лицето има такава;
- за пациенти над 70 годишна възраст – кардиологичен статус за показност от личния лекар или кардиолог, актуализиран преди датата на

ФОНДАЦИЯ «СИЛА ЗА ЖИВОТ» С ФИНАНСОВАТА ПОДКРЕПА НА АХУ И ОБЩИНА ПОМОРИЕ организират на 21-22 август в град Поморие Осми музикален фестивал за хора с увреждания. Очаква се международно участие от Полша, Турция, Македония, САЩ и др. До фестивала се допускат певци, танцьори, инструменталисти с физически увреждания. Участниците се представят с изпълнение по свой избор без ограничение в музикалния жанр. Всеки трябва да представи предложението си за участие - авторски видеоклип до 5 минути, илюстриращ музикалните и артистични способности на изпълнителя. Предложението се изпраща с копие от решение на ТЕЛК на e_mail: zorido@abv.bg или на адрес гр.В.Търново 5000 ул.Драгоман №18. Поредното издание на фестивала очаква своите нови участници.

БЕЗПЛАТНО ПО РОПОТАМО Това лято хората с увреждания ще плават безплатно по река Ропотамо. Всички лодки са достъпни за трудно-подвижни туристи. На тях могат да се качват дори и инвалидни колички. Инициативата е първа по рода си в България. За останалите туристи цената е 8 лева на пътуване при индивидуални заявки. За организирани групи и деца има отстъпки. ■

Препечатка от «Трета възраст»

НОВО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ с протезите на Ото Бок България

Най-ранни исторически данни за употреба на протези са регистрирани в древногръцки и римски ръкописи. Маркус Сергий е римски генерал, загубил дясната си ръка в битка през втората пуническа война. Той е заместил изгубената си ръка, с изработена от желязо, с цел да може да държи с нея щита си и да се върне на бойното поле.

Археолозите са открили данни за протезиране от времето на петата египетска династия (2750-2625 пр. н.е.); Това са били изделия направени от дърво и кожа. От 16 век са известни техниките за ампутации, внедрени от френският военен лекар Амброаз Паре. Той е изобретил механична ръка, както и протезен крак със заключващо се коляно и кожен маншон, за по-добро закрепване към тялото.

Както е видно от историята, развитието на протезирането е свързано главно с воденето на военни действия и инвалидизиране на ветераните от войната. В съвременността причините, които водят до инвалидност, са различни. Те включват травматични инциденти, съдови заболявания, злокачествени заболявания, инфекции, вродени аномалии. Съпътстващи фактори като неконтролиран диабет, тютюнопушене, наднормено тегло също играят роля. Най-важната цел след ампутация е мобилизация на засегнатото лице и социалната му реинтеграция в дома и на работното място.

През 2010 г. Otto Bock HealthCare откри първата медико-техническа лаборатория в България. Целта е достъпът на българските граждани до най-съвременните технологии в областта на протезирането.

Ото Бок България отговаря на стандартите, прилагани от световния лидер в протезирането Otto Bock HealthCare. Ото Бок България предлага консултации на пациенти след ампутация на крайник, изработване на различни видове протези, рехабилитация след поставяне на протезата. Имаме възможност за допълнителни консултации по специфични проблеми на пациентите, със специалисти по протезиране от централната лаборатория на Ото Бок в Дудерстад, Германия.

Протезите, произведени от Ото Бок България се състоят изцяло от компоненти и материали, произведени в заводите на Ото Бок в Германия. Технологиите на производство на протезите отговаря стриктно на немските стандарти. Ортопедичните техники са преминали курсове на обучение в централта на Otto Bock Group в Дудерстад, Германия. Те притежават сертификати за производство на различни видове протези, издадени от Otto Bock HealthCare след успешно полагане на съответните изпити. Протезите, изработени от Ото Бок България, са високотехнологични продукти, които ви позволяват да изпълнявате вашите ежедневни дейности и да се върнете максимално към нормалния си начин живот. Протезите на Ото Бок България имат модулна структура. ►

- Предимството на модулната структура е, че отделните компоненти могат да бъдат съобразени с вашите индивидуални нужди и изисквания.

За протезиране на горен крайник се предлага широка гама от висококачествени и технически доказани протези.

ПЪРВИЯТ ВИД ПРОТЕЗИ ЗА РЪКА СА КОЗМЕТИЧНИТЕ ПРОТЕЗИ. Вашето самочувствие се определя от елегантния външен вид на протезата. Тя ви прави спокоен и уверен. Ползвателите на протези, за които тези критерии са от първостепенно значение, могат да се възползват от козметичните протези за ръце. Тези протезите преди всичко служат да се придаде завършен вид на тялото. Те са с предварително зададена форма и изглеждат много естествени. Протезите се изработват индивидуално и използват здравата ръка за модел. В допълнение към чисто естетичния вид, който придават, протезите помагат за функционалността на крайника и в ежедневните дейности. Те спомагат за запазване опората на тялото при извършване на определени дейности. Друга важна функция е поддържането на здравословната стойка на тялото и неговия баланс.

ДРУГ ВИД ПРОТЕЗИ СА КАБЕЛНО-КОНТРОЛИРАНИТЕ. Кабелно-контролираните протези са сигурни, здрави и издръжливи изделия. Протезите са специално адаптирани за хора, които искат да изпълняват независимо ежедневните си дейности както и работните задължения. В кабелно-контролираната протезна ръка функциите се контролират от силата на тялото. Силата се предава от презрамката през рамото, която идва от протезната ръка. При надлакътните протези тройно контролираната презрамка позволява флексия на ръката и заключване на лакътната става. Чрез определени движения на рамото тя позволява отваряне и затваряне на протезната длан или захвата.

МИОЕЛЕКТРИЧНИТЕ ПРОТЕЗИ за ръка са протези с външно захранване. Това означава, че те не се задействат директно от силата на мускулите, а от използването на електрическа енергия.

При всяка контракция на мускулите се създава електрическо напрежение в микроволтовия диапазон върху кожата. Това напрежение се улавя от сензори, допрени до кожата в областта на ампутационния чукал. То се усилва и се предава към електрониката на протезата като контролиран сигнал. Впоследствие сигналът привежда протезата в действие. Тези изключително ефективни протези предлагат оптимална комбинация от козметичен и функционален резултат. Ползвателят на протезата може да осъществява груби захващания с нея както и да изпълнява сложни и деликатни движения. Различните видове захвати и позицията на дланта се регулират предварително от протезиста.

► НОВО КАЧЕСТВО ...

Благодарение на четирите подвижни пръста и отделно задвижван палец управляван от мускулни импулси, новата ръка дава недостигани до момента функционални възможности. Основното задвижване на ръката отговаря за захващащите движения и тяхната сила. Активно задвижваните елементи са палеца, показалеца и средният пръст, като малкия и безименният се задвижват пасивно от предишните два. Върховете на пръстите са направени от комбинация от мек и твърд материал, наподобяващи естествената ръка до последният детайл. Новата ръка предлага комбинация от висока функционалност, анатомичен дизайн и ниско тегло.

При протезиране на долен крайник Ото Бок България може да ви предложи създаването на протеза, максимално отговаряща на вашите индивидуални нужди. Вашата постоянна протеза има модулна структура. Състои се от протезно стъпало, коленна става, гилза, адаптори и конектори и козметично покритие. Предимството на Ото Бок модулната структура е, че отделните компоненти могат да бъдат взаимнозаменими и адаптирани спрямо индивидуалните нужди на ползвателя. Модулната структура също така се използва и при детското протезиране.

Преди да се сдобие с окончателната протеза вашият протезист първо изработва временна протеза. Тази временна протеза ви позволява да се упражнявате в ставане и ходене. Временната протеза също така има положителен ефект върху оздравителният процес, оформянето на обема на вашият остатъчен крайник и приспособяването му към трайната протеза. През този период може да изпробвате различни протезни компоненти в лабораторията на Ото Бок България. През тестовия период вашият протезист все още може да направи необходимите корекции така, че накрая вие да разполагате с продукт, който ще задоволи вашите нужди и ще бъде максимално подходящ за начина ви на живот.

ИНОВАЦИЯ, КОЯТО ПРЕДЛАГА ОТО БОК БЪЛГАРИЯ Е PRO-SEAL, система за проксимално вакуумно захващане на бедрени гилзи, състояща се от два компонента: гумен ринг уплътнение, което се поставя в гилзата, за да създаде максимално уплътнение на гилзи снабдени с вакуум вентили и силиконов лайнер без покритие осигуряващ плътното прилепване на чукана към гилзата и уплътняващия ринг. Предимствата на тази система са осигуряването на гладка повърхност за лесно поставяне на гилзата и висок комфорт.

НОВАТА СИСТЕМА ЗА ПОДКОЛЯННО ПРОТЕЗИРАНЕ AERO LINK SYSTEM комбинира вакуумните системи и тези с пин, като събира най-доброто от двете: -осигурява максимален обем на движение в областта на коляното (максимална флексия) ; -повишава сигурността, благода-

рение на пина; -осигурява вакуум без силиконова наколенка.

Системата се състои от вътрешна термолинова гилза, която се свързва с външната твърда гилза чрез вграден пин. Еднопосочния клапан, интегриран в пина осигурява вакуум във вътрешната гилза. Свързването на вътрешната и външната гилза е посредством пин, което намалява ротацията.

C-LEG® Е ПЪРВАТА В СВЕТА МИКРОПРОЦЕСОРНА УПРАВЛЯЕМА ПРОТЕЗНА СИСТЕМА ЗА ДОЛЕН КРАЙНИК, създадена с цел да даде по-добро чувство за безопасност и комфорт.

Внедрена от 1997 година това е протезна система, която интелигентно контролира и се приспособява към вашата индивидуална походка. Получаването на този ефект се дължи на микропроцесорно-контролирана хидравлика, която динамично се настройва към различните скорости на ходене в реално време. Петдесет пъти в секунда сензор от глезена измерва натоварването от по-горния сегмент на крака, докато коленния сензор дава информация за ъгловата скорост на коленната става. Това позволява на коленната става винаги да разпознава в коя фаза на походката сте. Това ви позволява да ходите освен по гладка повърхност, също така да слизате и да се изкачвате по наклонен терен, да ходите с различна скорост, да изкачвате и да слизате по стълби.

СЛЕДВАЩАТА ВИСОКО ТЕХНОЛОГИЧНА ГЕНЕРАЦИЯ СИСТЕМА, ТОВА Е GENIUM.

Тя предлага разнообразни възможности и комбинации от движения, като физиологична походка при изкачване на стълби и прескачане на препятствия, безопасно обръщане и ходене назад. Системата Genium е за момента бедрената протезна система, максимално доближаваща се до походката на здравият крайник. Това дава на ползвателя съвсем ново ниво на независимост и коренно различно качество на живот.

С предлагането на продуктите и технологиите на Otto Bock HealthCare лабораторията на Ото Бок България се стреми да направи живота на хората по-лесен, по-добър и по-хубав. Пациентите с ампутации могат да разчитат на висококачествени протези, като цената на основните модели се покрива от парите, които държавата отпуска на хората с увреждания. Предлагаме безплатни консултации от нашите специалисти в представителството на компанията на адрес:

**Ото Бок България ЕООД, бул.Цар Борис III, №41,бл.1
тел: + 359 2 8057 981, GSM: 0882 399 303; 0879 168 621**

В памет на загиналите в Илинденско-Преображенското Въстание 1903 година

В парк "Света Троица" в столицата се намира паметник, посветен на всички български герои и мъченици, загинали по време на Илинденско-Преображенското въстание от лятото на 1903 година. Паметникът представлява камък, върху който е поставена черна паметна плоча с бял надпис: Илинден 1903 „Поклон пред саможертвата на героите от Илинденско Преображенското въстание“.

Монументът е подарък за столичани от ВМРО и е открит официално на 20 юли 2003 година по случай 100-та годишнина от въстанието. Този скромен паметник ни напомня за хилядите българи, отказали да се примирят с робското си положение и с волята на Великите сили, желаещи на всяка цена да запазят Османската империя и да не позволят България да обедини всички българи в една държава. Въпреки всичко и всички Вътрешната македоно-одринска революционна организация (ВМОРО) подготвя най-масовото въстание в новата българска история. През лятото на 1903 година, обединени от лозунга: „Хиляди пъти по-добре смърт, отколкото скотски живот“, над 26 000 българи въстават с оръжие в ръка срещу вековния тиранин. Петте века робство и всички негативи и несполуки от последните десетилетия са забравени за миг и българинът се превръща в горд воин и справедлив господар на собствената си земя. Скоро Османската империя ре-

агира и изпраща срещу българските въстаници 350-хилядна армия, която благодарение на огромното си числено преимущество и на присъщата си жестокост успява да победи гордите българи, но не успява да сломи духа им.